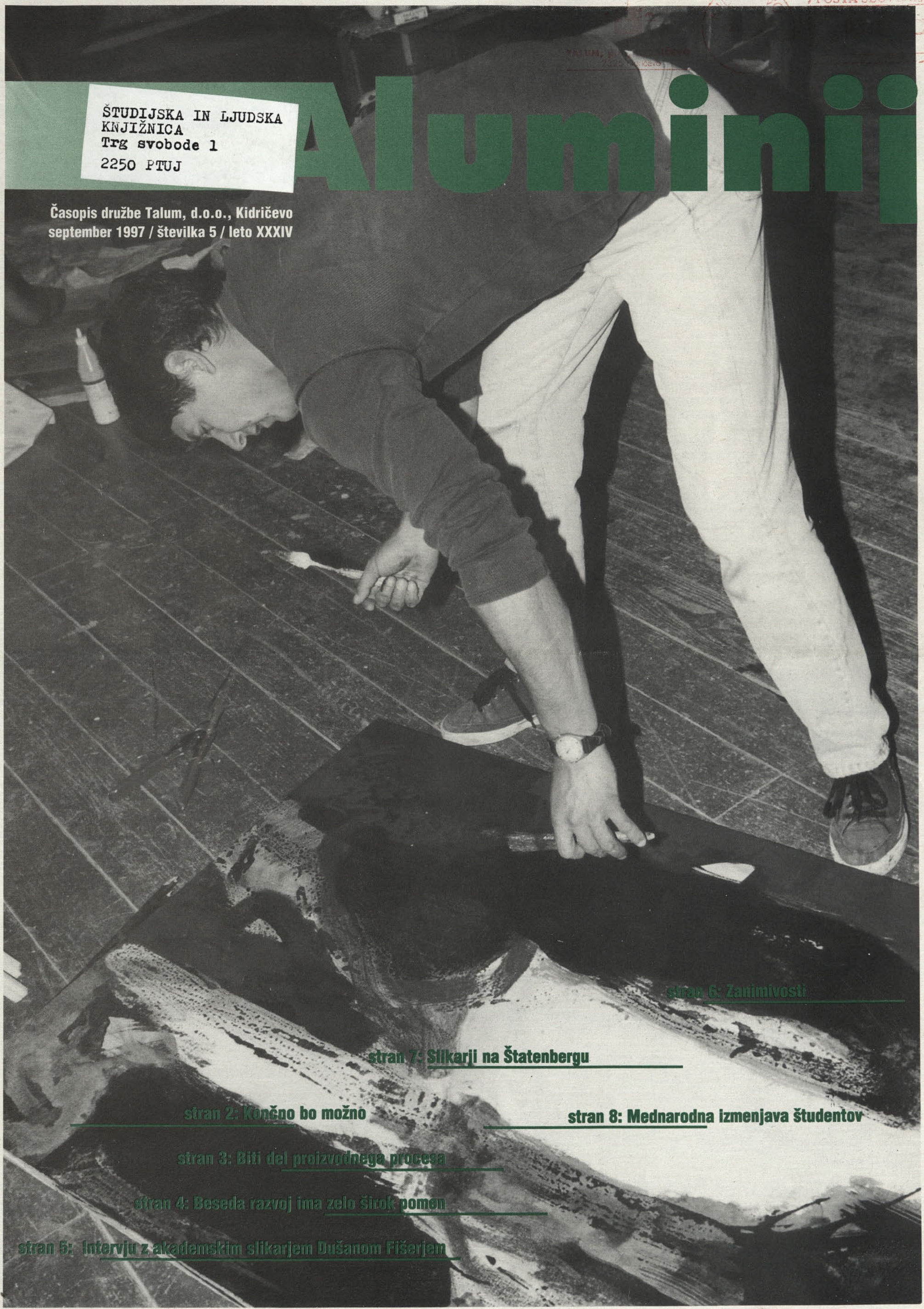

ŠTUDIJSKA IN LJUDSKA
KNJIŽNICA
Trg svobode 1
2250 PTUJ

Aluminiji

Časopis družbe Talum, d.o.o., Kidričevo
september 1997 / številka 5 / leto XXXIV

stran 6: Zanimivosti

stran 7: Slikarji na Štatenbergu

stran 2: Končno bo možno

stran 8: Mednarodna izmenjava študentov

stran 3: Biti del proizvodnega procesa

stran 4: Beseda razvoj ima zelo širok pomen

stran 5: Intervju z akademskim slikarjem Dušanom Fišerjem

Brigita Ačimovič

Končno bo možno

Kar nekaj let so vaši predstavniki postavljali vprašanje, kdaj boste tudi zaposleni in bivši zaposleni lahko "zamenjali" premalo izplačane plače iz obdobja prehoda v samostojno Slovenijo za lastniški delež v TALUM-u. Na realizacijo tega smo dolgo čakali, a zdaj je možnost tu.

V strokovnih službah se že nadaljujejo začete aktivnosti in priprava vseh potrebnih dokumentov, da bomo v drugi polovici oktobra in prvi polovici novembra to delo lahko izpeljali. Pripravljamo skupino ljudi, ki se bo oglasila po posameznih delovnih enotah in hčerah, ko boste lahko vplačali svoj lastniški delež na

osnovi premalo izplačanih plač iz obdobja september 1990 do konca leta 1992. Prav tako bo dana možnost tistim, ki so že odšli iz podjetja, da se oglasijo v TALUM-u in izkoristijo to priliko.

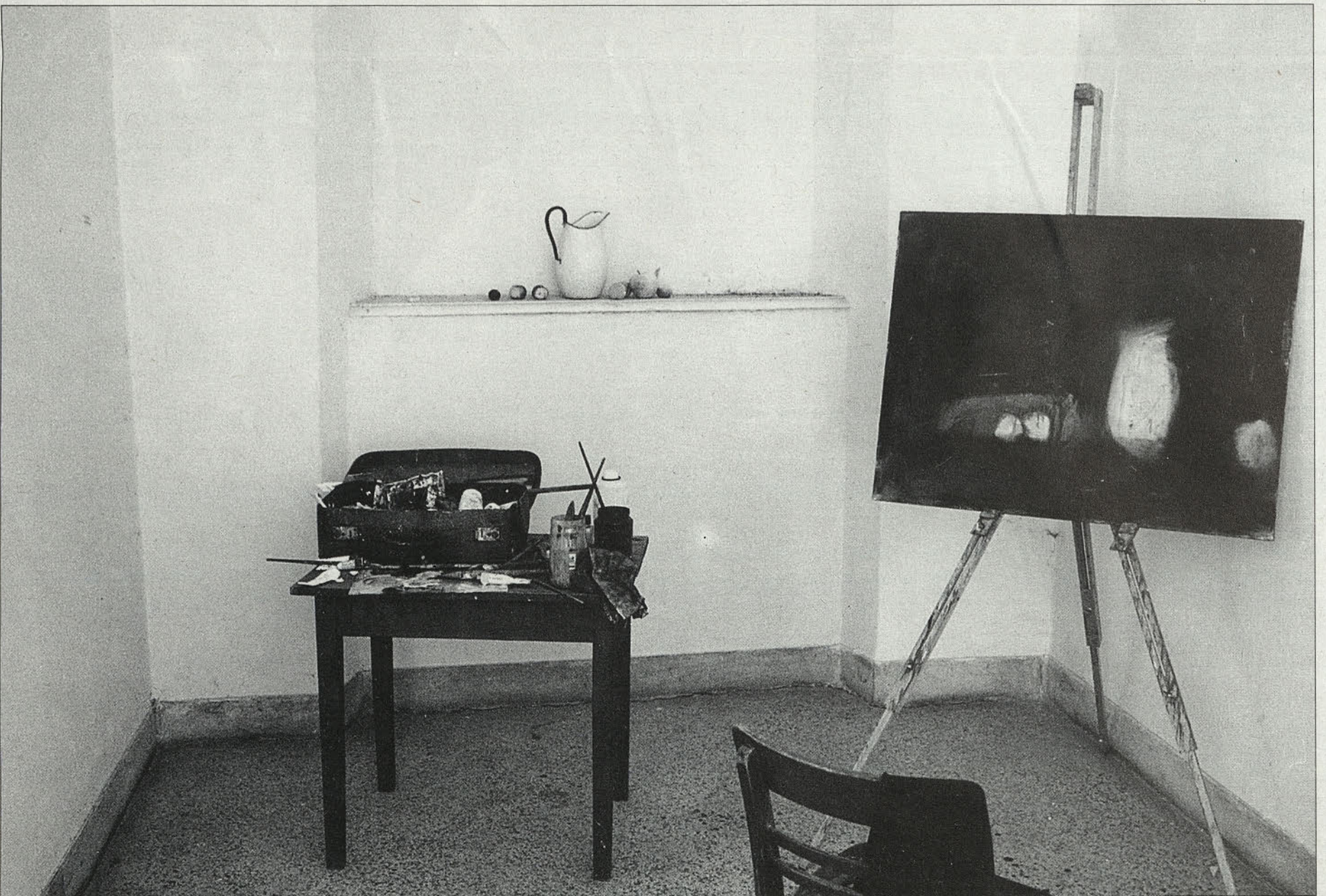
Udeležba v postopku interne razdelitve na opisani način, je dejansko edini realni način uveljavitve pravic t.j. terjatev iz naslova manj izplačanih neto plač.

Ta način vplačila predstavlja dejansko edini realni način uveljavitve pravic iz naslova premalo izplačanih neto plač oz. možnost priti do svojega lastniškega deleža TALUM-a.

Kdaj konkretno, kje in na kakšen način boste lahko vplačali svoj delež premalo izplačanih plač, boste izvedeli iz Novic, od svojih vodij, članov sveta delavcev, vaših predstavnikov v sindikatu in posebnih oglasov, ki jih pripravljamo.

Upam, da boste izkoristili to možnost priti do lastniškega deleža v TALUM-u, v katerem ste, ali pa ste bili zaposleni. Da pa je naš TALUM dobra firma, če smo realni in če se primerjamo z večino drugih, pa tako vemo.

Ne nazadnje pa; biti solastnik TALUM-a ni slabo.

Tako je izgledal "atelje" akademske slikarke Apolonije Simon med slikarsko kolonijo na Štatenbergu.

Iz DE Promet

Biti del proizvodnega procesa

V svetu se za to področje uporablja učena beseda *logistika* kot najširši pojem, katere elementi so: notranji transport, zunanji transport, manipulacija (prekladanje, kontejnerizacija, oblikovanje tovornih enot), obdelava in prenos informacij.

Delovna enota PROMET predstavlja v družbi TALUM tisti del proizvodnega procesa, ki s svojimi storitvami neposredno ali posredno izvaja dela v zvezi s transportom in prekladanjem surovin, pomožnega materiala, polizdelkov, izdelkov in odpadkov.

V organizacijskem smislu sestavljata DE dve organizacijski enoti: cestni promet in železniški promet. Že iz samih nazivov je razvidna njena aktivnost; v OE železniški promet je vključeno tudi vzdrževanje cest in kanalizacije ter strojna vzdrževalna skupina, ki služi prvenstveno za potrebe DE.

Prioritetne naloge, ki nam jih je za delovno enoto zastavilo vodstvo družbe, so:

racionalizacija del v železniškem prometu (ukinitev II. izmene),

analiza stanja delovnih sredstev DE in viličarjev na motorni pogon (diesel in plin v družbi),

predlaganje postopne zamenjave dotrajanih delovnih sredstev,

predlaganje in uvedba racionalizacij na področju transporta v družbi,

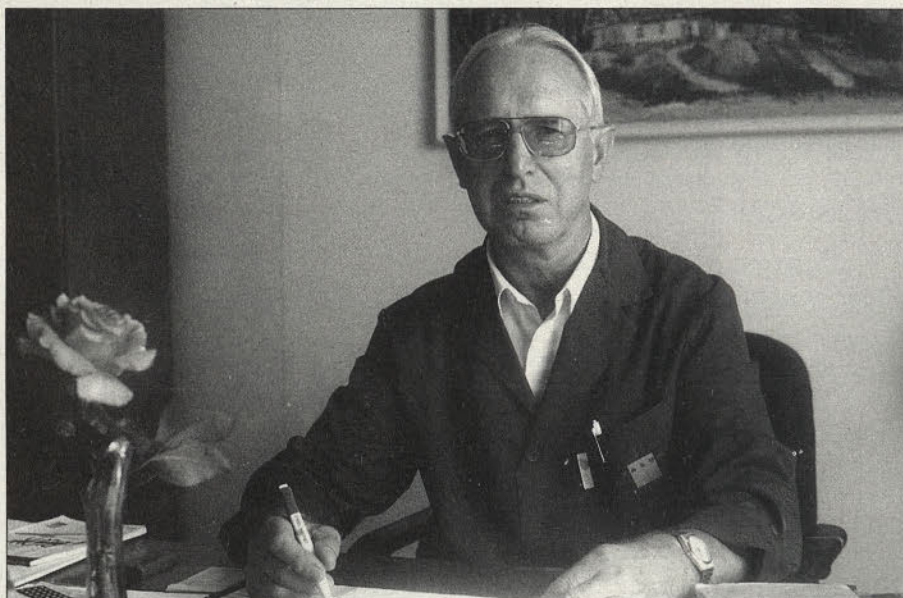
zmanjšanje stroškov po stroškovnih mestih v DE.

Ukinitev II. izmene v železniškem prometu je fizično nastopila 1.10.1996; skupaj z vodstvom družbe smo uspeli prerazporediti večino tehnoloških viškov izmen na delovna mesta, kjer je bila potreba v DE ali družbi.

Analiza viličarjev na motorni pogon v družbi je pokazala, da imamo določeno število starih viličarjev ki z vidika stroškov vzdrževanja predstavljajo velike stroške. S pomočnikom direktorja za področje proizvodnje in razvoja smo na osnovi ponudb proizvajalcev viličarjev, sprejeli odločitev o nabavi viličarjev ameriške firme Clark, katere ekskluzivni distributer v Sloveniji je d.o.o. Gorenje Trgovina iz Velenja. V decembru lanskega leta smo dobili prve viličarje, v začetku in sredini letošnjega leta pa še preostale, z nosilnostjo 3, 7 in 7,5 t. Vzporedno z nabavo in postopno eksploatacijo novih viličarjev smo začeli izločevati najbolj dotrajane viličarje.

Pomembna odločitev pri uporabi viličarjev je v spremembi njihovega spremljanja na račun vzdrževanja in uporabe viličarjev - viličarji prehajajo iz DE v DE PROMET, katerega delavci so odgovorni za njihovo "zamenjavo" v primeru okvare, za njihovo pravilno in pravočasno servisiranje, za spremljanje stroškov in za ustrezno rokovanje voznikov.

Pri kadrovske problematiki DE PROMET je bilo kritično število poškodb pri delu, ki se je, razen v nekaj primerih, končno umirilo. Evidentna pa je bolniška odsotnost; v 4. številki Aluminija je bila v članku "Bolniška odsotnost zaposlenih", DE Promet omenjena, da izstopa s številom dni BO na zaposlene v I. poll. 1997 (13,9 dni); to stanje je predvsem odraz odsotnosti treh delavcev, od katerih sta dva (bolezen) v BO že od januarja, eden (poškodba) pa od junija 1996. Za BO mislim, da je v posameznih primerih subjektivni odnos posameznika - nezgode na katere imamo vpliv se morajo zmanjšati, prav tako odsotnost zaradi njih - v družbi še nismo naredili vsega, da bi se to realiziralo, vsak zase in vsi skupaj. Naš sodelavec Zlatko Čuš

Viktor Markovič

je v zadnji številki Aluminija v zanimivem članku o padalstvu in sebi povdaril "usodo imam v svojih rokah" - naj nam bo to primer-

java pri marsikateri nezgodi, ki ne bi bila potrebna oz. se nam ne bi pripetila, če bi bili pazljivejši in bolj odgovorni zase.

Viktor Markovič

Iz DE Zagotavljanje kakovosti

Skrb za varovanje okolja je sestavni del poslovne politike Taluma

Ministrstvo za okolje in prostor nam je izdalo potrdilo za opravljanje meritev odpadnih vod.

Pozornost do tega, kako se zposleni v podjetju obnašamo do okolja ne le trenutna modna muha, ampak dolgoročno usmeritev. Zahteve do okolja se stopnjujejo in naša dolžnost je, da jim sledimo. Izpolnjevanje zahtev kakovosti v skladu s ISO 9001, kateremu smo se zavezali, predstavlja dobro osnovo tudi za omenjeno področje. Kakovost poslovanja, varovanja okolja in varstvo pri delu so področja, ki so v najtesnejši povezavi in jih podjetja v tujini združujejo v celoto. Podjetja, ki se bodo znala prilagoditi novim zahtevam, lahko pričakujejo boljši položaj na tržišču. S približevanjem Slovenije evropski integraciji bodo različne zahteve s področja varovanja okolja dobile na pomembnosti, kar se sedaj v zadnjih treh letih kaže tudi na področju pospešenega spremljanja slovenske zakonodaje v skladu z EU.

Tri glavna področja pri spremljanju ekoloških zahtev v Talumu so: varstvo zraka (emisije in imisije), varstvo voda (podtalnica, meteorske vode in odpadne vode) in varstvo tal (ravnaje z odpadki, nevarne snovi in deponije). Pri varstvu voda namenjamo posebno pozornost odpadnim vodam, kjer smo v septembru leta 1996 podali vlogo na ministrstvo za okolje in prostor (MOP) za pridobitev pooblastila za opravljanje meritev odpadnih vod. To pooblastilo smo sedaj v septembru tudi prejeli (velja do 31. 12. 2000)

in s tem potrdili našo usposobljenost in prevzeli odgovornost za izdajanje poročil o stanju (onesnaževanju) odpadnih vod v našem podjetju.

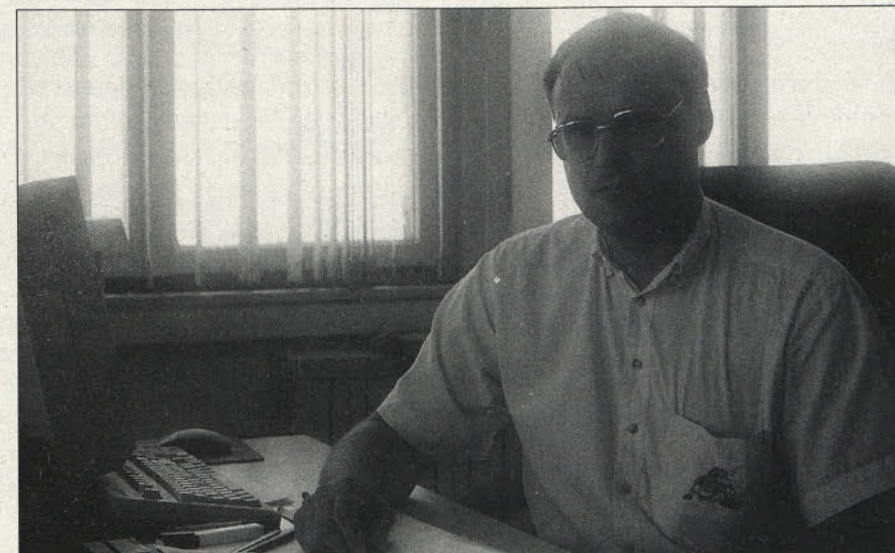
Področje varstva zraka v Talumu je prav tako obsežno, saj zajema tako spremljanje emisij snovi v zraku iz naprav kot imisij t.j. stopnje onesnaževanja v okolici. Tudi za spremljanje emisij iz naprav za pridobivanje aluminija in proizvodnje anod smo podali vlogo za pridobitev pooblastila na MOP. Ugodno rešitev pričakujemo v najkrajšem času. Osnovni

namen je v znižanju stroškov za opravljanje meritev zunaj inštitucij in lastni potrditvi v usposobljenosti za opravljanje tovrstnih meritev.

Kratek prispevek naj kočam z mislijo, ki jo je zapisal Hans Jonas:

Sodobni človek je naravi bolj nevaren kot je bila ona njemu kdajkoli v zgodovini.

V Talumu smo se tega zavedali dovolj zgodaj in naravi ter ljudem že dokazali, da smo prijaznejši kot leta nazaj. To usmeritev želimo ohraniti tudi v bodoče.

dr. Marko Homšak

Iz službe razvoja

Beseda razvoj ima zelo širok pomen

Ne pomeni samo razvoja novih proizvodov, ampak razumemo pod besedo vse aktivnosti v podjetju, ki pripomorejo k boljšemu poslovanju, ki se na koncu odraža v večjem prihodku in manjših stroških. Na tehničnem področju razvojne aktivnosti vodijo k razvoju novih proizvodov, izboljšavam na obstoječih proizvodih in proizvodnih napravah, kakor tudi investiranje v nove proizvodne naprave. Cilj vsega dogajanja je bolj racionalna izraba materiala, energije, delovne sile, časa.

Vsako podjetje mora neprestano skrbeti za svoj razvoj in se izpopoljevati, če želi konkurirati na trgu. Od tega, koliko podjetje vlaga v svoj razvoj je odvisen njen uspeh. Skoraj pravilo je, da so uspešnejša tista podjetja, ki več vlagajo v razvoj. Seveda ne obstaja noben recept, koliko je treba vložiti v razvoj, da bi bilo podjetje uspešno. Vlaganja v razvoj so zelo različna, odvisna so tudi od vrste proizvodnje. Ni vseeno, ali obravnavamo bazično proizvodnjo, kot je naša ali pa strogo specialistično proizvodnjo, kot so farmacevtska, elektronska, računalniška,

letalska, za katere je znano, da največ vlagajo v razvoj. Neizpodbitno dejstvo je, da so vložki v razvoj podjetij vedno višji. Če so nekdanje uspešna podjetja vlagala v razvoj 3% svojega skupnega prihodka, so danes te vrednosti 10% in tudi več.

In kakšno je stanje v Talumu? Po izgradnji elektrolize C je nastopilo sušno obdobje. Za kakršnakoli vlaganja ni bilo denarja. Do leta 1994 bi lahko razvojne naloge prešteli na prste ene roke. Premiki na boljše so se začeli leta 1994, ko se je začelo

sodelovanje s Hydro Aluminium iz Norveške. Začel se je projekt proizvodnje Al drogov, ki je bil konec 1996 uspešno zaključen. To je bil tudi začetek čiščenja proizvodnega programa od številnih manjzahtevnih izdelkov do manjštevnilnih zahtevnejših proizvodov.

Istočasno s povečanimi vlaganji v razvoj smo pristopili k izdelavi sistema za vodenje razvojnih nalog. Osnovni namen sistema je, da so razvojne naloge vodene po principu projektov. To pomeni, da naloge planiramo in evidentiramo, da so imenovani nosilci in izvajalci nalog, za katere je predpisana odgovornost. Na posameznih stopnjah razvoja izvajamo dokumentirane preglede in verifikacije.

Na ta način smo dosegli večjo preglednost nad izvajanjem, to pa je privedlo do kvalitetnejšega dela, boljših rezultatov in skrajšanja rokov izvajanja. Takšen princip izvajanja projektov je tudi v skladu z ISO standardi.

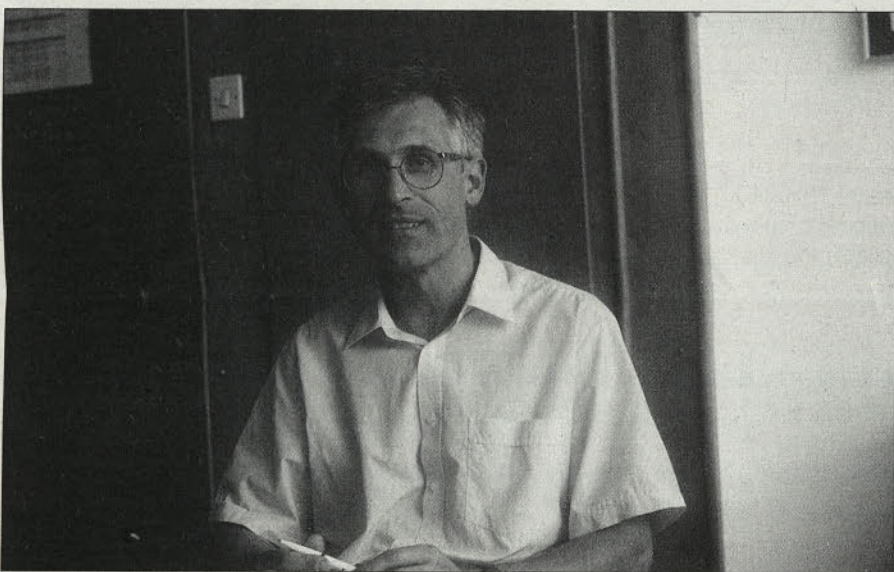
Za vsak projekt odpremo stroškovno mesto, kamor se knjižijo vsi stroški. Tako imamo pregled tudi nad porabo denarja.

Sistem vodenja projektov je še vedno

v fazi dograjevanja. Z ozirom na veliko število nalog, ki so v teku, imamo tudi veliko izvajalcev; ki se pojavljajo v različnih nalogah poleg rednega operativnega dela, zato je delo včasih težko koordinirati. Pojavlja se celo mnenje, da imamo preveč vodij razvojnih nalog, ki niso enako uspešni bodisi zaradi velike preobremenjenosti z drugimi nalogami, bodisi zaradi različnega oz. svojstvenega načina dela. Kaže se realna potreba po izšolanju oz. usposobitvi samo nekaj vodij projektov, ki bi bolj profesionalno in s tem bolj učinkovito znali voditi projekte. Ker je oddelek Razvoj kadrovsko zminiziran, lahko samo še nadzira izvajanje nalog, medtem, ko je vodenje projektov zaupano timom, ki so sestavljeni iz delavcev iz posameznih DE.

Razveseljivo je, da število razvojnih nalog v Talumu narašča. V letu 1995 smo začeli z izvajanjem 12 nalog, prav tako v letu 1996, v letošnjem letu pa smo jih evidentirali že 24.

Večje število projektov lahko razumemo tudi kot večje vlaganje podjetja v razvoj in če povzamemo uvodne misli, pomeni to naraščanje večjo garancijo za uspešnost podjetja.

Brane Kožuh

Iz službe informatika

Nadgradnja informacijskega sistema Baan IV

Minilo je obdobje treh let, odkar smo se odločili za pot nakupa standardne programske opreme, namesto lastnega razvoja vseh funkcionalnosti, ki jih rabimo za učinkovito poslovanje. Predvsem za srednja in velika podjetja, se je že pred časom izkazalo, da so standardni programski paketi edina ekonomična rešitev. V preteklih letih je na ta račun propadlo veliko število klasičnih AOP centrov, kjer so podjetja to dejavnost izločila iz okvira svojega poslovanja.

Tako smo sedaj prišli do trenutka, ko moramo narediti naslednji korak na poti k izboljšanju učinkovitosti poslovanja, s pomočjo programske opreme. V ta namen je bil startan projekt "Nadgradnja informacijskega sistema iz Triton 2.2 na Baan IV". Temeljni cilj je zagotovitev sistema spremljanja in nadzora nad stroški in zagotovitev čim kvalitetnejših informacij za pomoč pri odločanju.

Naloge, ki iz tega sledijo, se dotikajo skoraj slehernega od nas, saj je informacija postala sestavni del vsakega procesa. Organizacija dela ni nespre-

menljiva, vsako delo je možno organizirati na različne načine. In tukaj je namen in priložnost, da v okviru projekta sodeluje vsak delavec s predlogi, idejami o izboljšavah, ki bodo olajšale delo njemu ali drugim, poslovanje pa naredile učinkovitejšo - cenejše. Čeprav se radi primerjamo z vsemi vrstami podjetij po svetu in hodimo ponekod v korak z njimi, pa smo glede predlogov izboljšav, predvsem organizacijskih, krepko na repu v Evropi. Planiran čas prehoda na Baan IV je v začetku aprila prihodnjega leta in verjamem, da bomo to tudi uresničili. Če želimo, da bo naše poslovanje učinkovitejše, boljše in nenazadnje prijetnejše, pa mora vsakdo dodati svoj delež. Vsakdo, ki želi prispevati k boljšemu organiziranju dela je zato s svojimi idejami dorodošel. Verjamem, da moramo imeti vsi vsaj eden skupen cilj - biti najboljši.

Albert Korošec

Pogovor z akademskim slikarjem Dušanom Fišerjem

Slikam, torej sem

Pričujoči intervju je nastal na gradu Štatemberg, ko smo v okviru likovna kolonije zaprosili g. Fišerja, da kot prvi, ki ni delavec Taluma razmislija za "Aluminij". Njegova redkobesednost nas je prisilila, da ga sami odkrivamo. Že njegova življenska pot je bila nekaj posebnega. V umetniškem smislu se je začela, ko se je kot petnajstletnik odločil za šolo za oblikovanje. V Ljubljano je prišel sam, brez dinarja, brez stanovanja in brez kakršnekoli materialne pomoči. Imel je le voljo in vztrajnost in to je bilo za začetek in tudi za končni uspeh dovolj. Danes je g. Fisher priznan akademski slikar. Daje videz pesimista, toda njegov pesimizem je uporniški. Kljub svoji skromni drži ne obupa in se ne pusti ujeti v enoličnost vsakdanjega življenja. Ni mu mar pohlep, potrošništvo in druge navidezne dobrine s katerimi smo vsi obremenjeni.

Kaj lepega imate povedati našim delavcem Taluma?

Fišer: Kolonija Štatemberg je lep primer sodelovanja industrije in umetnosti. Mnoge firme, ki dajo kaj nase, se poslužujejo tega. V vsakdanjem življenju delavci nimajo stika z umetniki in se jim na ta način povečuje interes in radovednost. Dobro je če se o tem pogovarjajo med seboj, kako nastaja slika, kako živijo umetniki itd. Mi smo jim hvaležni za podporo, še bolj pa za širitev vedenja o slikarstvu. Kaj menite o tem, da bi kolonijo organizirali v

ces je veliko vprašanje. Mogoče bi se nas nekaj odzvalo ker gre za izziv in specifično spremembo okolja.

Kaj v resnici za vas pomeni skupinsko delo, ko vemo, da so umetniki večinoma samotarji?

Fišer: V tem primeru je najpomembnejša družabna plat. Gre predvsem za izmenjavo izkušenj in soočanj. Tisti, ki ga motijo drugi se ne bo odzval. Ne verjamem, da kolonija kot takšna v umetniškem smislu koga motivira.

Fišer: Velika. Bistveno različen je človeški akt v nastajanju slike in fotografije. Slikanje je proces, traja lahko mesece. Fotografija nastane v trenutku odločitve, ostalo je tehnologija. Toda ta trenutek moraš biti maksimalno zraven, skoncentriran. Pri fotografiji gre za odločitve pogleda skozi kamero in selekcijo. To Kerbler dobro ve. V končni sekvenci pa obe nosita določene skupne estetske zakonitosti.

Ali komercijalizem in potrošništvo vplivata na vaš odnos do umetnosti?

Fišer: Mislim da ne. Dokler delam manipuliram samo z idejami, ne mislim na denar. Bistven mi je likovni problem, vse drugo razmišljanje me samo odvrta od dejanskega smisla slikarstva. Končam sliko, ki zaživi sama za sebe. Dobim distanco do nje in nikoli več ni tistega naboja, kot v času ustvarjanja.

Podobno pisatelj, ki ko konča knjigo, zapre zadnjo stran?

Fišer: Točno. Lahko jo še stokrat prečita, toda knjiga, kot slika so izven tebe, objekt zase.

Koliko na vaše slikanje vpliva intelekt in koliko čustva?

Fišer: Vse skupaj je povezano. Ne dovolim, da me čustva premagajo. Stalno smo pod pritiskom, okolje nas provocira in če se temu predamo, škodimo sammi sebi. Zato dajem prednost intelektu in pa intuiciji.

Pa vendar so v zgodovini slikarji skozi slike hoteli pokazati čustva, upor itd?

Fišer: Jaz to razumem drugače. Čustva so pogosto neracionalna. Drugače je, če se zavedaš krivice, da veš za kaj gre in reagiraš. To je v redu. Stvar velikih umetnikov je, da so presegli čas.

Mislite tako, kot Picasso s svojo znano sliko Guernico, simbolom upora?

Fišer: Picasso je na svoj način reagiral na vojno. On je bil humanist, domoljub in simpatizer komunistične partije. Kot slikar se je politično angažiral, ker je odkril resnico o zlu fašizma. Tu ne gre za čustva, ampak za intelektualno resnico.

Kako lahko slikarji naredijo boljši in lepši svet?

Fišer: To je osnovni namen. Ljudje se skozi slikarstvo izobražujejo. Mislim, da je včasih nujno "posiljevati" ljudi. Tudi če vsega ne razumejo, jim moramo nuditi možnost stika z umetnostjo. V življenju niso samo rožice. Bistvo je, da človek sam pride do svojega mnenja o pomenu slike, da se potruji. To naredi posameznika in družbo bolj humano. Na drugi strani poznamo primere izkoriščanja in zlorabe. Hitler, na primer, je manipuliral tudi z umetnostjo.

Ali umetnik, ki slabo misli, lahko naredi dobro sliko?

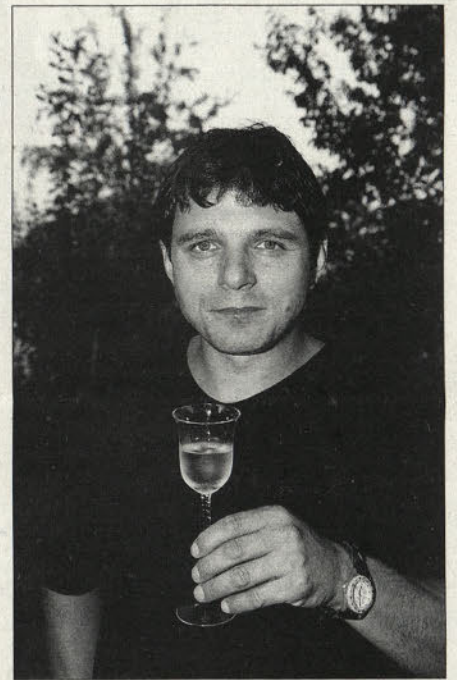
Fišer: To po mojem drži. Nekdo je lahko nasilen, pa je slika dobra. Osebnost in kvaliteta nista sorazmerna. Ljudje imajo celo radi zgodbe o ljudeh, posebej jih zanimajo izjeme.

Izjeme ali drugačnosti pri ljudeh niso sporne, so prej koristne. Vprašanje se nanaša na izobražence, ki zaradi svojih karakternih slabosti niso zmožni ponuditi kaj plemenitega in hočejo, da se svet prilagaja njim. Konkretno se v Sloveniji soočamo s pritiski, ko skupina "Razumnikov" in celo visokih verskih poglavarjev skuša obvladovati osnovne svobode delovanja ljudi in nam vsiliti svoj kulturni minimum.

Fišer: To je manipulacija. Menim, da bi bilo prav, če bi ljudje delali tisto kar vedo, kar obvladajo. Pogosto se dogaja, da ambicije presegajo sposobnosti posameznikov. Zato prihaja do konfliktov v družbi, ki smo jim danes priča.

Zakaj je slika Mona Lize tako slavna?

Fišer: Zato, ker gre za manipulacijo in propagando. Leonardo je naredil boljše slike. Mono Lizo izko-

riščajo kot objekt, ljudje gredo množično v Pariz in tako se ustvarja dobiček.

Kaj so vaši cilji v slikarstvu, bi radi bili slavni?

Fišer: Cilj mi je, da bi presegel sebe, vedno znova. Po naravi sem bolj skromen, nikoli se ne silim v ospredje. Vglavnem tisti, ki jih zanimam pridejo k meni.

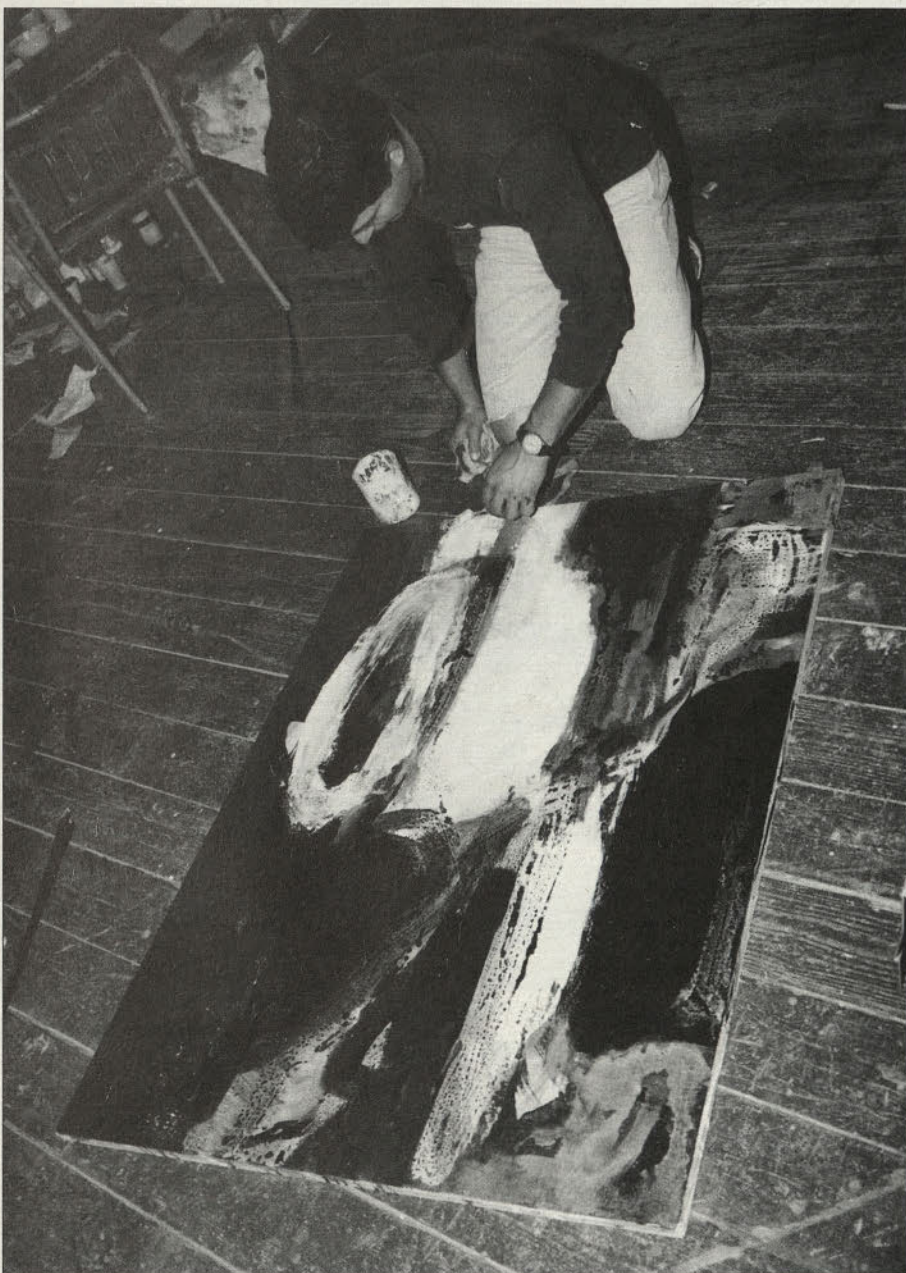
Bi radi, da bi vaše slike bile razstavljene na Beneškem bienalu?

Fišer: Mislim, da je to nemogoče. Včasih sem si mislil, da bi razstavljaj v Moderni galeriji v Ljubljani. Potem sem ugotovil, da nikoli ne bom uspel. Nekega dne pa se je le zgodilo, da so me vprašali, če bi dal svojo sliko v Moderno galerijo in so jo vzeli. Menim, da če si nekaj močno želiš, da širiš energijo o tem okrog sebe, se enkrat zgodi. O razstavi v Benetkah, ali New Yorku si ne delam utvar, niti mi ne bi to kaj dosti pomenilo. Za vsemi velikimi razstavami stoji velik denar, gre za velike projekte, ki so načrtovani. Še za Slovenijo nihče ne ve, kje pa sem šele jaz.

Pa vendar je na letošnjem Beneškem bienalu, pred vso svetovno elito, s posebno vrsto umetnosti, zmagala jugoslavanka Marina Abramovič!

Fišer: So izjeme. Toda moramo vedeti, da ona že dolgo ne živi več v Beogradu, uveljavila se je med evropskimi kulturniki. Jaz za sebe vem, da sem samo slikar. Slikam, torej sem.

Vera Peklar in Ivo Ecegovič

obratih Taluma?

Fišer: To bi bilo zelo zanimivo za umetnike in za delavce. Drugačen prostor prevzame umetnika. Tudi ta grad bolj motivira kot kakšna delavnica, šola in podobno. O raztavi slik v obratih Taluma sma se s Ferlicem že pogovarjala.

Ni mišljeno, da bi samo uporabili prostore Taluma ampak, da bi morda slikali naše anode elektrolizo ali livarno. Takšnih objektov drugje ni!

Fišer: Umetniku se ne da zapovedovati. Slikati pro-

Kaj je vam osebno najpomembnejše ko se odločate za sliko?

Fišer: Ne gre za trenutno odločitev temveč za proces in sistematsko delo. Sliko, ki jo danes delam imam že dalj časa v glavi. Drugače ne gre. Tudi tehnologu mašina ne bo delela, če se ji ne posveti v celoti.

Eno klasično vprašanje. Kakšna je razlika med sliko in umetniško fotografijo?

Izjava meseca: "Anode za elektrolizo B so v zadnjem obdobju bile odlične kvalitete", je priznal vodja DE Elektroliz Zlatko Čuš. Vodja Proizvodnje anod Edvard Dobnik, je na vprašanje naj komentira to izjavo bil zelo previden ker se zaveda, da se stanje lahko hitro spremeni. Zato ni dal konkretnega odgovora. "Počakajmo nekaj časa, ker so v teku temeljiti posegi v procesu", je bilo vse kar smo lahko zvedeli.

pogoje obratovanja elektrolize Tadjik v Tadjikistanu, biš_a Sovjetska Zveza. Že nekaj časa v tej državi (5,7 mio prebivalcev) divja državljanska vojna, tako da so vse poti proti tovarni zastražili elitni vladni vojaki. Pred vhomom v tovarno stoji oborožen tank, koridori vojakov kontrolirajo vsako vozilo in delavce. Gre za elektrolizo kapacitete 517.000 mio ton aluminija na leto, ki je v takšnih razmerah lani proizvedla le 198.500 ton. Letos bo aluminija še manj, čeprav se zelo trudijo zaradi izvoza, ker je

nih blokov.

Mukotrpa pot, mar ne? Obenem vidimo, kakšno pomembnost dajejo kvaliteti katodne obzidave. Po mnenju našega tehnologa Vlada Predikaka, je bistvo tehnoloških izboljšav pričakovati pri uporabi novih katodnih materialov.

Vse kaže, da bomo morali v bodoče posvečati večjo pozornost vsaj nekaterim firmam vzhodne hemisfere. Po obisku Zlatka Čuša na Slovaškem imamo informacijo iz prve roke. Ne more prehvaliti njihove nove elektrolize in livarne, posebej pa organiziranosti tovarne, delovno atmosfero in čistočo tovarne.

Pri tem ne smemo pozabiti, da tega niso sami ustvarili, kajti projekt modernizacije in poslovanja firme Slovako je realiziral Hydro-Norveška. To je garancija, da tudi v bodoče Hydro ne bo pustil vajeti iz rok. Gre za velika vložena sredstva in prestiž pred konkurenco na vzhodu.

Dogodek, ki ga ne smemo prezreti. Iz elektrolize C nam je posredoval tehnolog Vlado Predikaka naslednjo zanimivost.

"31. avgusta 1997 smo izklopili zadnjo peč iz prve generacije peči v elektrolizi C. Prvo peč smo vklopili 10. februarja 1988. Vseh 80 peči prve generacije je doseglo povprečno življenjsko dobo 2755 dni oziroma 7,55 let, in tako so naše peči dosegle največjo starost v prijavni ostalimi elektrolizami Kluba 180. Najstarejša peč, ki je imela številko 240, je dosegla starost 3451 dni. V tem času je naredila 4690 ton aluminija. Skupaj pa so peči prve generacije ustvarile skoraj 300 tisoč ton aluminija."

"Aluminium Today" navaja najnovejše dosežke pri proizvodnji aluminij-litijeve zlitine.

da se bo v naslednjih 20 letih proizvedlo okrog 15.000 letal.

To je vsekakor dobra novica, ker se danes največji dosežki povezujejo z vojno industrijo.

Iz istih virov poročajo, da je so v Dubai montirali največjo linijo za homogenizacijo okroglic v svetu. Dobavitelj opreme je firma Hertwich, ista firma, ki je opremila tudi našo homogenizacijsko peč. Gre za dvojno peč za homogenizacijo in hlajenje, štiri postaje za žaganje okroglic, štiri linije za zlaganje, vezanje in tehtanje vezov. Na vsaki peči je zaposlen le en operater. Letna kapaciteta celotne linije je 240.000 ton.

Generalni direktor nuklearke Krško, Stane Rozman napoveduje, da se bo Slovenija vključila v evropski projekt zniževanja stroškov proizvodnje električne energije. V izhodišču je najprej potrebno ugotoviti dejanske stroške proizvodnje jedrske energije v Evropi, potem delovati na enakih osnovah. V Krškem pravijo, da je njihova proizvodna cena 5 tolarjev/kwh in je pod ceno USA jedrskih elektrarn. Po podatkih generalnega direktorja Elesa dr. Iva Baniča, Slovenija plačuje elektriko iz trboveljske termoelektrarne 17, iz Šoštanjke 11, iz hidroelektrarne 6 in iz jedrske elektrarne Krško 8 tolarjev/kwh. Povprečna cena kilovadne ure v Evropi se vrti od 4,5 do 6,5 tolarjav.

Odpriost in primerjava podatkov z Evropo, nam lahko le koristi, kajti na ta način bo širša in strokovna javnost v Sloveniji zvedla, da Talum plačuje elektriko enako in celo več kot katerakoli evropska elektroliza.

Podobno sodelovanje umetnosti in industrije, kot je naša likovna kolonija Štatem-

Most iz aluminijevih profilov

V julijski številki internega časopisa Hydra, PROFILE so obširno poročali o poslovanju v prvem polletju. Navajajo, da so ustvarili neto dobiček 443 mio USD, pri čem ja največ prispevala aluminijaska veja firme. Uspeh pripisujejo uspešnim programom gotovih izdelkov, ugodnejšim cenam aluminija v drugem četrtletju in močnemu dolarju. Tako Norvežani postopoma uresničujejo svoj cilj "biti največji", realno se lahko v kratkem uvrstijo na top listo treh največjih proizvajalcev aluminija v svetu. Brez TALUMA jim to ne bo uspelo.

Celotni dohodek ameriške firme Alcoa ja v letu 1996 znašal več kot 13 mlrd USD. Za leto 2000 planirajo ustvariti blizu 20 mlrd USD dohodka predvsem zaradi večje produktivnosti in boljšega izkoriščanja novih tehnologij.

Poročali smo že o prevzemu španske aluminijске industrije Inespal od strani ameriške Alcoe. Celotno premoženje Inespala (razen dveh linij za predelavo) so Američani pridobili za 410 mioUSD. V naslednjih 4 letih bodo investirali v elektrolize 82,5 mioUSD in tako povečali kapacitete primarne proizvodnje za 34.000 ton. V naslednjih 10 letih naj bi investirali še okrog 240 mioUSD v izboljšavo ekološko tehnoloških pogojev obratovanja. Vsi proizvodi Inespala bodo namenjeni evropskemu tržišču.

Iz tega sklepamo, da bo Alcoa pridobila dodatnih 398.000 ton proizvodnje aluminija letno in tako še povečala prednost pred Hydro.

Zalivske države, Bahrain, Dubai, Saudijska Arabija, Qatar, Kuwait in Oman planirajo vložiti nove milijarde dolarjev v aluminij. V naslednjih petih letih bodo tako povečali kapacitete od sedanjih 800.000 ton na 1.800.000 ton aluminija letno

Srdan Mohorič je preko interneta zvedel za

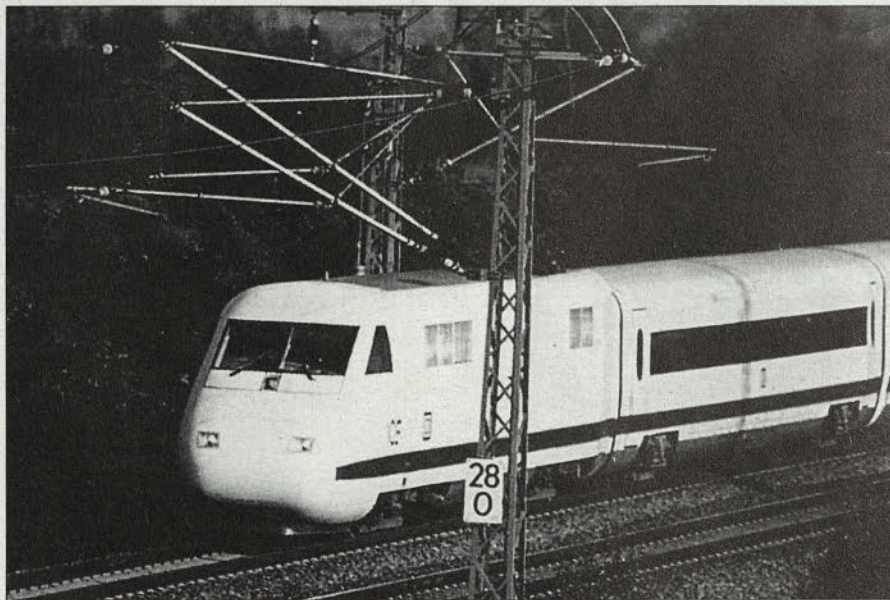
to eden redkih virov dohodka v tej državi. Dohodek za prebivalce ali za orožje?

Če ni vojna je korupcija. Primary Aluminium Smelters že drugič poroča o korupcijah, ki bi se naj dogajale v drugi največji aluminijiski firmi v svetu, Krasnoyarsk, Rusija. V raziskavo je vključeno Ministrstvo za finančni kriminal, ker gre za 20 mioUSD, ki bi se naj dodatno izplačalo pri sklepanju kredita za oskrbo s surovinami v vrednosti 350 mioUSD. Jasnega zaključka o tej zadevi ni razen, da so dosedanega direktorja Krasnoyarska, Igorja Vishnevskega izgnali in postavili Gennadija Druzhinina, ki se zavzema, da bi izjave o poneverbah čim manj škodovale firmi. Ne smemo pozabiti, da so pri Krasnoyarsku v velikih dolgovih, ki otežujejo obratovanje firme, in da se že dolgo trudijo pridobiti tuji kapital za modernizacijo tovarne. Da bi se dolgoročno obdržali, morajo v naslednjih 15 letih investirati 1,5 do 2 mlrd USD.

V Rusiji ne vladajo več "sile kontinuitete", pa vendar gre vse narobe!

Isti viri poročajo, da bo celotna rumunska aluminijaska industrija do konca 1997 leta privatizirana. Od tujih firm naj bi bila lastnika Glencore iz Švice in Balli Group iz Anglije.

Zelo zanimivo pogodbo sta sklenila: poljski proizvajalec katodnih blokov ZEW in Alcanova elektroliza Kitimat iz Kanade. Ker ZEW še ni uveljavila uporabo svojih blokov pri sodobnih zahtevnih tehnologijah, sta se dogovorila za poskusno uporabo blokov pod sledečimi pogoji: Vsaka poskusna peč, ki bo izklopljena zaradi napake na katodnem dnu bo remontirana na stroške proizvajalca blokov. Če bo povprečna življenjska doba grupe peči med 2 in 3,3 leta, bo cena blokov proporcionalna stroškom obratovanja. Šele potem, če v treh letih ne bo napake na nobeni peči, bo Kitimat sprejel ZEW na listo možnih dobaviteljev katod-

vlak iz aluminija

tine. Razvoj te zlitine se je začel že leta 1980 v USA, Angliji, Franciji in Rusiji za potrebe letalske industrije. Največje izboljšave in večjo uporabo so ustvarili v zadnjih letih v USA pri firmi Reynolds Metals Company - Lockheed Martin. Tako je NASA od leta 1997 prevzela njihovo zlitino AA2195 za izvedbo celotnega vesoljskega programa Space Shuttle. Ta zlitina je za 5 odstotkov lažje in 30 odstotkov trdnjša od vseh dosedanjih. To ni vse. Reynolds je leta 1996 začel proizvajati prve plošče iz Al-litijeve zlitine AA2197 za nadomestilo starih delov in vgradnjo v nova, najbolj znana vojna letala F-16. Tudi Rusi uporabljajo Al-litijevo zlitino za svoja prestižna vojna letala MIG-29. V vseh velikih civilnih letalih, kot so A340, C-17 in Boeing 777 delno uporabljajo tudi najnovejše zlitine. Po letu 2000 se planira nadaljni razvoj in uporaba Al-litijeve zlitine tudi v komercialne namene. Predvidevajo,

so realizirali na Norveškem. V eni elektrolizi Hydra, so kiparji iz celega sveta ustvarjali izdelke, večinoma nakit iz aluminija. O temu dogodku so obširno pisali v svojih časopisih Profile in ALU Globe. V našem primeru je bil glavni organizator Darko Ferlinc, ki je vložil ogromno truda, malce razočaran zaradi slabega odziva delavcev Taluma ob otvoritvi razstave na gradu. Razočaranje po navadi pripravijo tisti od katerih največ pričakuješ. Slikar Fišer (glej intervju) je mnenja, da je pogosto treba ljudi na nek način "posiljevati" z umetnostjo. Mnenja okrog tega so različna, vsakakor je najvažnejša kvaliteta in vstrajnost. Večji odziv delavcev je pričakovati, ko bodo slike na ogled na Ptuj. Ne bi smeli zanemariti idejo, da bi vsaj nekateri umetniki slikali naše tovarniške obrate, torej med samimi delavci.

Likovna kolonija Štatenberg - šestič

Rudi Benetik

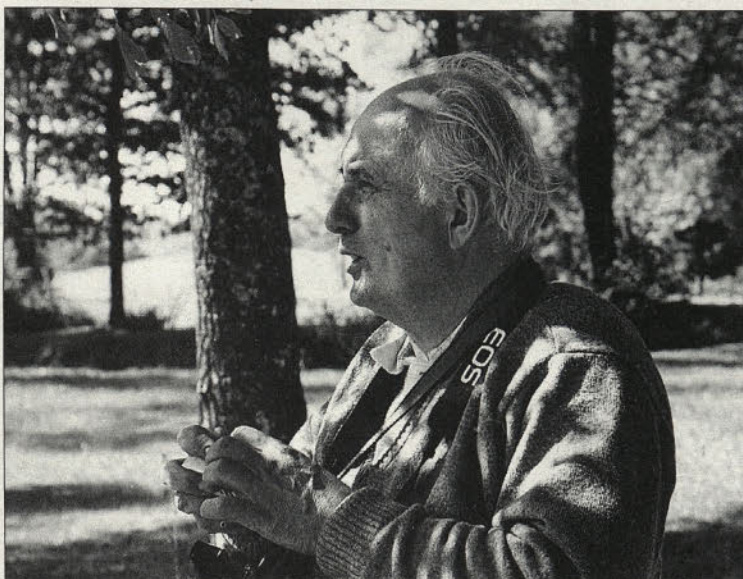
Andrej Božič

Todorče Atanasov

Manica Juvan

Stojan Kerbler

Od 16. do 21. septembra je na gradu Štatenberg potekala že šesta likovna kolonija, ki jo v celoti organizira Talum. Letos so na njej sodelovali: Dušan Fišer, Huiqin Wang, Manica Juvan, Vesna Obid, Apolonija Simon, Vojko Pogačar, Stojan Kerbler, Gregor Kokalj, Rudi Benetik, Todorče Atanasov, Franci Košec - Karas, Jože Foltin, Andrej Božič, Branko Gajšt in Dragica Rožmarin.

V soboto, 20. septembra je bila na gradu otvoritev razstave del, nastalih na koloniji. Pred otvoritvijo je bil koncert znanega slovenskega rokerja Petra Lovšina, ki je dobro razgrel sicer maloštevilno publiko.

Ko se je sternilo, smo nekateri hodili po žerjavici, o čemer bomo pisali v naslednji številki.

Razstava slik iz kolonije se bo preselila v Miheličevo galerijo na Ptuj, kjer bo otvoritev 30. oktobra 1997, ob 18. uri. Pridite tudi vi.

Teniška liga POETOVIO 97

V mesecu avgustu smo pričeli z igrami v jesenskem delu lige tenisačev (rekreativcev) v ligi POETOVIO 97. Odigrati je bilo potrebno pet tekem. Ekipa Taluma se mora pomeriti še z ekipami Podvinci, PIČO in Desni breg.

Po zadnji odigrani tekmi v ligi, se ekipe srečajo še v MASTERSU za končni vrstni red za sezono 1997 in sicer:

- prva ekipa z drugo po osvojenih točkah za 1. oziroma 2. mesto v končni razvrstitvi
- tretja s četrto po osvojenih točkah za 3. oziroma 4. mesto in tako naprej do dvanajstega mesta.

TENIŠKA SEKCIJA TALUM

V jesenskem delu, v mesecu oktobru, želimo izpeljati še turnir dvojic, kot smo si načrtali v programu letošnjih aktivnosti tenisačev rekreativcev.

Pravico do igranja na turnirju imajo vsi ljubitelji tenisa, zaposleni v Talumu in podjetjih, nastalih iz bivše TGA.

Vabimo vse zainteresirane, da si za turnir, ki bo predvidoma 11. oktobra, izberejo dvojice in se prijavijo pri Rudiju Bogdanu (tel. 377).

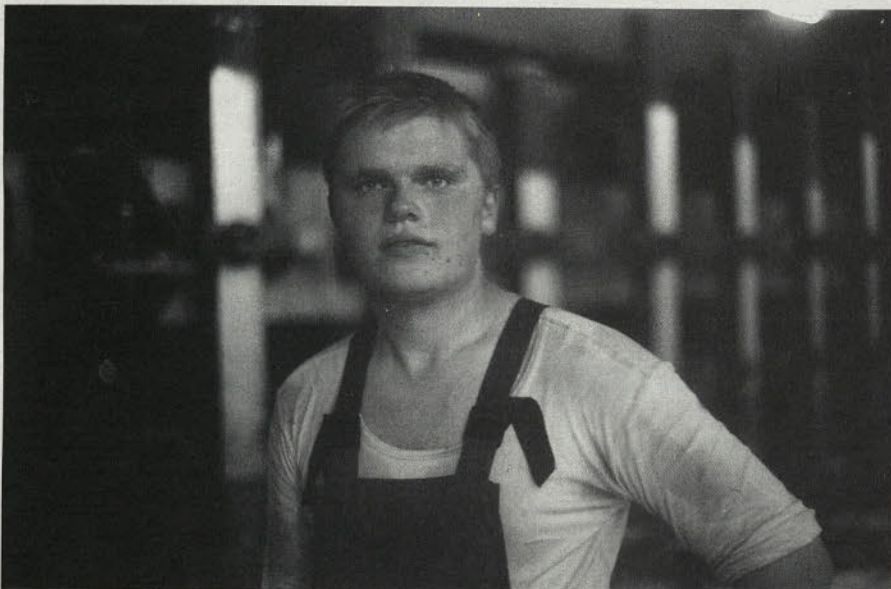
Teniški pozdrav!

Ivan Mazera

V elektrolizi B in proizvodnji anod

Počitniško delo

Vsega je enkrat konec. Tudi počitnic. Škoda, so dejali nekateri, ki so se to poletje znojili v elektrolizi B. Ob hladnih jutrih, ki prihajajo, bi znalo biti tam ob pečeh celo prijetno toplo. Marsikaterega pa bodo že kaj kmalu pogrevala izpitna vprašanja in druge študijske obveznosti. Če jim bo šlo kot v elektrolizi, bodo dosegli cilj, ki so ga omenjali vsi, končati študij in dobiti primerno delo.

Roma Blažek

Po dolgoletnih, v glavnem pozitivnih izkušnjah s študenti in dijaki, so vodji izmen tudi letos zadovoljni. "Kar zapišite", je dejal Jože šešerko, "da smo zadovoljni. Dečki so zelo dojemljivi, hitro se vključijo v delokrog in lahko jim zaupamo. Tudi kadar pride do

Pismo bralke

Malo se vam oglašam in sporočam, da smo se konec marca tega leta preselili iz Kidričevega v Maribor.

Moj novi naslov glasi Gosposvetska c 41 a, Maribor. Prosim, da mi na ta naslov pošiljate Aluminij.

Mož Vili Detiček je umrl 18.4.97, kar me je gotovo najtežje prizadelo.

Še vedno sem močno navezana na našo tovarno, zato z največjim zanimanjem prebiram Aluminij, ki nas obvešča o tehničnem napredku, o novih projektih, z delom, uspehih in borbo za obstoj. Nepopisno krivično bi se mi zdelo, če bi iz kateregakoli razloga morali tovarno zapreti, jo ukiniti. Mi starejša generacija vemo, s koliko entuziazma smo po vojni gradili našo tovarno. Koliko truda, znanja, učenja, denarnih sredstev je bilo vloženi v izgradnjo TGA. Vse smo premagali, proizvodnja je stekla in desetletja smo uspešno poslovali. Z izgradnjo hale C, z dosego standardov ISO 9001, kakovost livarskih proizvodov, izvedba projekta nove linije za litje in homogenizacijo drogov, je dosežena modernizacija ter vrhunska tehnična usposobljenost Taluma. Dokler bo naše modro vodstvo tovarne na

kakšnega nepredvidenega dela, so pripravljeni pomagati. Med dopusti so nam dobrodošla pomoč, posebno, če imamo koga v bolniški. Imajo pač smolo, da so počitnice takrat, ko je v elektrolizi najbolj vroče.

Veseli smo, če se vračajo. Tako

čelu z direktorjem Danilom vlagalo vse napore, svoje znanje, marljivost, sposobnost v delo, naš Talum ne bo potonil! Popolnoma zaupamo vodstvu!

Spričo vsega navedenega napredka je bila nedavno nepojmljiva gonja in zahteva raznih poslancev in nepoznavalcev aluminijske industrije po zaprtju Taluma. In sreča, da se to doslej ni zgodilo, in da se nikoli ne bo!

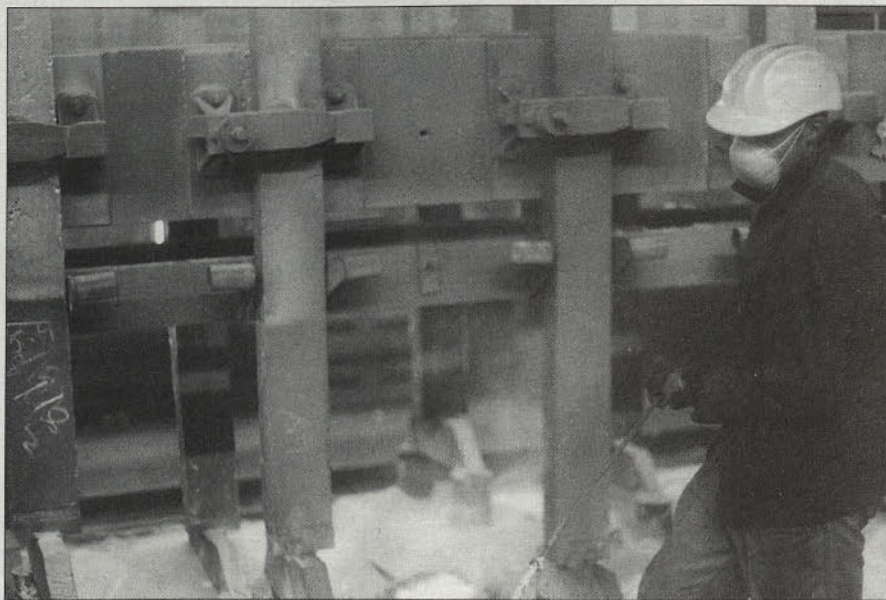
Problem onesnaževanja okolja je rešen, kar je bila gotovo doslej največja spotika javnosti.

Zaenkrat ostaja le trd oreh in največji problem cena električne energije. Upam, da bo z vztrajnimi razgovori med Elesom in našim vodstvom enkrat strti tudi ta oreh, ki bo potem prinesel boljše poslovne rezultate.

Vsem zaposlenim želim čimveč delovnih in poslovnih uspehov, uresničitve vseh načrtovanih projektov, našemu uredniškemu odboru pa uspešno obveščanje o vseh važnih dogodkih in zanimivostih iz našega Taluma. Hvala za vaš trud!

Prisrčen pozdrav!

Vida Detiček

Boštjan Bedenik

imamo enega, naj kar povem, da je to Jože Steiner, ki je zdaj tretje leto že pravi elektrolizer. Prijetno je tudi, ko me kak fant še po petih letih in več pozdravi na ulici in ko razmišljam, od kod ga poznam, pove, da je delal pri nas."

Tudi Ivan Sok je bil istega mnenja in dodal, da se fantom pozna, da

so bodoči intelektualci, ki vedo, zakaj so med počitnicami v elektrolizi. V sedmih letih, odkar je na tem delovnem mestu, ni bilo težav, zato je tudi on vesel, ko se zunaj srečajo in pozdravijo kot pravi kolegi.

Vera Peklar

Mednarodna izmenjava študentov

Švicar v Talumu

Thomas Kindlimann, študent 4. letnika elektrotehnike iz švice je končal enomesečno prakso v TALUMU z zelo lepimi vtisi. Prakso je opravljal v skupini za vzdrževanje avtomatskih naprav, kamor se je vsak dan vozil z avtobusom iz Maribora, kjer je stanoval v študentskem domu skupaj s 40 tujimi študenti, ki so bili na praksi v okviru mednarodne izmenjave študentov med univerzami. Bil je eden od štirih, ki so bili razporejeni v podjetja, ostali pa so bili na univerzi.

Kljub temu, da ima že kar nekaj delovnih izkušenj (4 leta vajenec) še ni bil v tako veliki tovarni. Zato je bilo zanj vse novo in zelo impresivno. Spoznal je proizvodnjo aluminija in obiskal vse pomembne obrate (proizvodnja anod, elektrolize, livarne, energetika, predelava). V Talumu je prvič spoznal in praktično preizkusil programabilne krmilnike in programska orodja za vizualizacijo procesov, kakor tudi principe avtomatizacije procesov v industriji. Ker študira visokofrekvenčno tehniko, je imel z industrijskimi sistemi malo stika, vendar ga zanima vse, zato je bil zelo zadovoljen.

Všeč mu je naš delovni čas. V švici je drugače, tam si v službi čez cel dan. Bil je zelo pre-

senečen, ker smo si vzeli zanj veliko časa. Ostali študenti, predvsem tisti, ki so bili razporejeni po fakultetah so bili večinoma odrinjeni v kotičke laboratorijev.

Seveda pa je izkoristil vikende za izlete po Sloveniji. Najprej je spoznal Maribor z okolico, potem pa še Ljubljano, Bled, Bohinj, Postojnsko jamo in Ptuj. Zelo mu je bilo žal, ker mu je zmanjkalo časa za obisk slovenske obale. Naučil se je tudi nekaj slovenskih besed, vendar priznava, da je slovenščina zelo zahteven jezik. Po končani praksi namerava obiskati še sosednjo Madžarsko, pozimi pa odhaja v Južnoafriško republiko, kjer bo diplomiral.

Toni Verdenik

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d.o.o. 2325 Kidričevo, Tovarniška c. 10, telefon: 062 796 110, telefaks: 062 796 269. Izhaja mesečno v nakladi 2600 izvodov. Glavna in odgovorna urednica: Vera Peklar. Sodelavca: Darko Ferlinc in Ivo Ercegovič. Fotografija: Stojan Kerbler. Računalniška obdelava: OK repro studio, Maribor. Tiskarna: Bezjak, Maribor.

Po mnenju Urada za informiranje sodi časopis ALUMINIJ med proizvode informativnega značaja, za katere se plačuje 5 odstotni prometni davek.